

5/1996

HINTA- JA

PALKKA-

TIEDOTE

Tässä numerossa mm.

■ Asuntojen hinnat herätteli inflaatiota

■ Asuntojen hintojen nousu jatkui

■ Ansiot nousseet 3,3 prosenttia vuodessa

■ Maatalouden tuottajahinnat laskeneet – kustannukset nousseet

■ Kuntasektorilla joka kymmenes kuukausipalkkainen on osa-aikainen

■ Alkuvuonna 51 työtaistelua

TILASTOKIRJASTO

136 001 4695

Hinta- ja palkkatiedote

5/1996

3 Asuntojen hinnat herätteli inflaatiota

PALKAT

5 Ansiot nousseet 3,3 prosenttia vuodessa

7 Kymmenellä prosentilla perhepäivähoitajista kuukausiansiot jäävät alle 5 000 mk:n

8 Kuntasektorilla joka kymmenes kuukausipalkkainen on osa-aikainen

10 Metsurin päiväpalkka 526 markkaa

HINNAT

11 Asunto-osakeyhtiön hoitokulut 13,10 mk/m²

12 Asuntojen hintojen nousu jatkui

14 Julkisten menojen hintaindeksi 1995=100

16 Maatalouden tuottajahinnat laskeneet – kustannukset nousseet

TYÖTAISTELUT

18 Alkuvuonna 51 työtaistelua

19 Indeksitaulukko

Hinta- ja palkkatiedote sisältää ajankohtaista ja tiivistettyä tilastotietoa hinnoista, palkoista ja työtaisteluista.

Aikaisempien numeroiden aiheina ovat olleet mm.

- Uusi laskutapa asuntojen hintaindeksille (1/1996)
- Itä-euroopan maiden ostovoimapariteetit (2/1996)
- Kansainvälisiä palkkavertailuja (3/1996)
- ECU:n hinta (4/1996)

Tiedote ilmestyy kuusi kertaa vuodessa, englanninkielinen kooste keran vuodessa.

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Palkat 1996:17

Helsinki 9.12.1996

Julkaisun tiedot vapaasti lainattavissa. Lainattaessa mainittava lähdeksi Tilastokeskus.

ISSN 0784-8374/Palkat
ISSN 0789-2462/Hinnat

Taitto: Hilkka Lehikoinen

Tiedustelut

(09) 17 341

Ilkka Hemmilä/Palkat

Arja Kinnunen/Hinnat

ASUNTOJEN HINNAT HERÄTTELI INFLAATIOTA

Suomen inflaatio nousi lokakuussa 0,7 prosenttiin lähinnä asuntojen hintojen lievän kallistumisen vuoksi. Inflaatio on ollut jo puolitoista vuotta alle prosentin. Näin alhainen inflaatio johtuu pääasiassa EU:n jäsenyyden aiheuttamasta ruoan hinnan laskusta sekä laman aiheuttamasta heikosta kulutuskysynnästä. Kuluttajahinnat ovat olleet pitkän aikaa lähes muuttumattomia lukuunottamatta bensiinin, tupakan ja alkoholin hinnanoisuja. Ainoa selvästi havaittava inflaatiota kiihdyttänyt muutos kuluvana vuonna on asuntojen hintojen lievä kallistuminen, mikä vaikuttaa omistusasumisen kustannuksiin.

Asuntojen hinnat ovat heilutelleet Suomen inflaatiota siitä lähtien, kun ne otettiin mukaan kuluttajahintaindeksiin vuoden 1985 alusta. Hurjimpana vuonna 1989, kun asuntojen hinnat kallistuivat 40 prosenttia, nousi inflaatio lähes kaksi prosenttiyksikköä yksinomaan sen takia. Asuntojen

kään laskuun jo vuonna 1990 hillitenkuluttajahintojen nousuvauhtia tuntuvasti. Vuonna 1994 asuntojen hinnat yrittivät nousta hieman, mutta vaikutus indeksiin jäi pieneksi ja tilapäiseksi (kuvio 1).

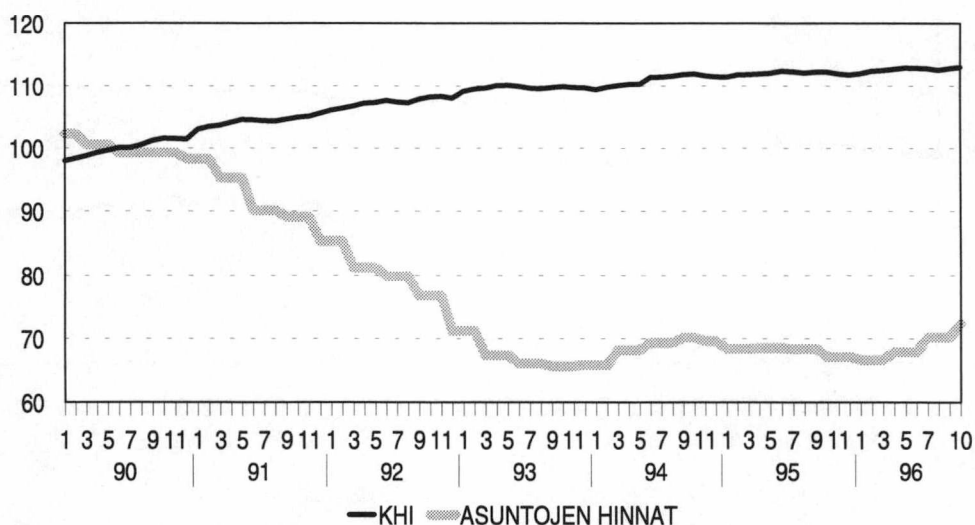
Tänä vuonna asuntojen hinnat ovat nousseet jo reilut 7 prosenttia lähinnä pienempien kerrostaloasuntojen kallistumisen seurauksena. Tässä vaiheessa on kuitenkin mahdotonta sanoa tuleeko asuntojen hintojen nousu todella kiihdyttämään inflaatiota, mutta lokakuun inflaatiosta asuntojen hinnat selittivät 0,2 prosenttiyksikköä. Vaikka asuntojen hinnat ovatkin hienoisesti nousseet ovat asuntolainojen korot edelleen laskeneet. Lokakuussa sekä asuntolainojen että kulutusluottojen korot vaikuttivat 0,7 prosenttiyksikköä inflaatiota alentavasti, joten korkojen vaikutus inflaation hillitsijänä on edelleen huomattavasti suurempi kuin asuntojen hintojen nousu.

Saako varallisuuden arvonnousu nostaa inflaatiota?

Kuluttajahintaindeksiä on usein verrattu lämpömittariin, sen tehtävänä on osoittaa kuukausittain luku, josta näkyy kuluttajahintojen nousuvauhti. Mittarin sinällän ei tarvitse kertoa, onko taloudessa inflaatiopaineita aivan niinkuin lämpömittari kertoessaan päivän lämpötilan ei voi ilmoittaa tulevaa säätä. Kun asuntojen hinnat ja vuokrat nousevat, nousevat myös kotitalouksien asumiskustannukset. Sen sijaan asuntolainakorkojen mukanaolo indeksissä on enemmän kiistanalainen.

Suomen kuluttajahintaindeksissä omistusasuminen on tulkittu välttämättömyyshyödykkeeksi, josta aiheutuu kuluttajalle kustannuksia. Toisin kuin monissa muissa maissa, kotitaloudet eivät yleensä pidä vuokralla-asumista ja omistusasumista samanarvoisina vaihtoehtoina. Jos näin olisi, omis-

KUVIO 1. KULUTTAJAHINTAINDEKSI JA ASUNTOJEN HINNAT

hinnat kääntyivät kuitenkin jyrk-

tusasumisen kustannukset voitaisiin arvioida suoraan vastaavien vuokra-asuntojen hintakehityksen pohjalta.

Toisaalta oma asunto on myös sijoitus, jonka todellinen arvo selviää vasta asuntoa vaihdettaessa. Suomalaisista kotitalouksista asuu omistusasunnoissa 70 prosenttia ja he maksavat asunnostaan hoitovastiketta ja/tai muita ylläpitomenoja. Tämän lisäksi valtaosa kotitalouksista maksaa myös asuntolainansa korkoja ja lyhennyksiä, jotka he kokevat myös asumiskustannuksikseen.

Omistusasumisen kustannusten mittaaminen kuluttajahintaindeksissä on vaikeaa juuri pääomakustannusten takia. Kun asuntojen hinnat nousevat ihmiset kokevat toisaalta vaurastuvansa, sillä heidän aikoinaan sijoittamansa pääoma kasvaa. Toisaalta asuntojen hintojen noustessa ensiasunnon ostajat ja asunnon vaihtajat mieltävät asunnon tuotteeksi, joka on nyt kalliimpi kuin vuosi sitten.

Kuluttajan näkökulmasta oman asunnon hankinta on suurin yksittäinen taloustoimi jonka he tekevät,

ja asuntolainojen korot mielletään selviksi kustannuksiksi. Toisaalta, jos inflaatiota tarkastellaan kansantalouden ja erityisesti rahatalouden kannalta korkojen näkyminen inflaatiomittarissa aiheuttaa tulkintavaikeuksia: korkojen pitäisi reagoida inflaatio-odotuksiin, mutta kun korot ovat mukana itse mittarissa sekoittuvat syy ja seuraus. Tästä johtuen Tilastokeskus laskee Suomen Pankille ns. pohjainflaatioidikaattoria, josta omistusasumisen vaikutus sekä valtion toimenpiteet (välilliset verot ja tukipalkkiot) on eliminoitu.

Monissa maissa omistusasuminen koetaan lähinnä sijoituskohteenä (investointihyödykkeenä) ja sen kustannusten oletetaan muuttuvan samalla tavalla kuin vuokralla-asuvien kotitalouksien asumiskustannukset. Oheinen kuvio 2 näyttää kuitenkin, että omistusasumisen ja vuokralla-asumisen kustannukset poikkeavat selvästi toisistaan mikä puoltaa vuokralla-asumisen ja omistusasumisen erilaista käsitteilyä kuluttajahintaindeksissä.

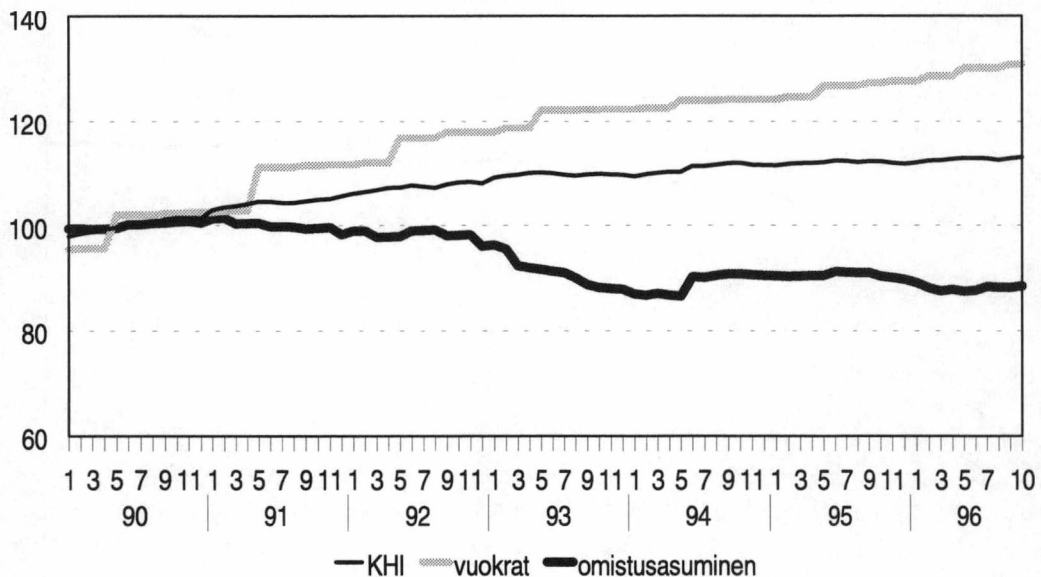
Vaikka oheisen kuvan mukaan vuokrat ovat kehittyneet 90-luvulla

yleistä inflaatiovauhtia huomattavasti nopeammin oli kehitys 60-luvulta lähtien päinvastainen. Vuokrasääntelyn purkamisen alkoi vuonna 1992 ja loppui 1995. Reaalisesti vasta nyt vuokrat ovat saavuttaneet 60-luvun tason. Lisää vuokragehityksestä Tilastokeskuksen vuokratilasto -julkaisussa (asuminen 1996:3).

Kuluttajahintaindeksi mittaa sekä vuokra- että omistusasumisen kustannuksia seuraamalla mahdollisimman tarkkaan kuluttajien maksamia todellisia hintoja. Asumiskustannusten paino indeksissä on 20 prosenttia jakaantuen vuokriin (3,7 %), omistusasumiseen (13,5 %) sekä lämmityskustannuksiin (2,5 %). Asuntojen hinnat vaikuttavat indeksissä 5,3 prosentin painolla. Vuokria seurataan neljännesvuosittain tehdyllä vuokra-kyselyllä, joka kattaa 15 000 asuntoa. Asuntojen hintoja seurataan puolestaan suurimpien kiinteistövälittäjien toteutuneisiin kauppahintoihin perustuvalla tilastolla, jossa myös asuntojen laatueroita pyritään ottamaan huomioon.

Lisätietoja Arja Kinnunen (09) 1734 3479

KUVIO 2. KULUTTAJAHINTAINDEKSI, VUOKRAT JA OMISTUSASUMINEN

ANSIOT NOUSSEET 3,3 PROSENTTIA VUODESSA

Ansiotasoindeksin mukaan palkansaajien säännöllisen työajan ansiot olivat tämän vuoden heinä-syyskuussa keskimäärin 3,3 prosenttia korkeammat kuin vastaavana ajankohtana vuonna 1995. Koska kuluttajahinnat nousivat samanaikaisesti 0,4 prosenttia, reaaliensioiden kasvu oli 2,9 prosenttia.

Syksyllä 1995 solmittuun, 31.1.1998 saakka voimassa olevan kaksivuotisen tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaisesti palkkoja nostettiin marraskuun 1995 alussa 180 markkaa kuukaudessa tai 105 penniä tunnissa, kuitenkin vähintään 1,8 prosenttia. Lokakuun 1996 alun yleiskorotus nostaa kuukausipalkkoja edelleen 110 markkaa ja tuntipalkkoja 65 penniä vähimmäiskorotuksen ollessa 1,3 prosenttia. Vuoden 1996 kolmannen vuosineljänneksen ansiotasoa nostivat edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä voimassa olevat sopimukset keskimäärin 2,3 prosenttia, ns. "vanhat sopimukset" eli

edellisellä sopimuskierröksellä sovitut korotukset keskimäärin 0,6 ja palkkaliukumukset keskimäärin 0,4 prosenttia. Tulopoliittisen kokonaisratkaisun muoto ja laaja-alaisuus tasoittavat eri palkansaajaryhmien ansiokehitystä sopimuskauden aikana.

Vuoden aikana ansiotaso nousi yksityisellä sektorilla keskimäärin 3,2 prosenttia ja valtiolla sekä kunnissa 3,3 prosenttia. Ansiotasoindeksin ennakkotietojen mukaan palkkojen nousun hidastui vuoden 1996 tammi-syyskuun aikana kaikilla sektoreilla jonkin verran. Samanaikaisesti palkkakehitys sektoreiden välillä tasoittui. Palkansaajien säännöllisen työajan keskiansio oli heinä-syyskuussa 10 558 markkaa kuukaudessa. Miesten kuukausikeskiansio oli 11 620 markkaa ja naisten vajaat 9 495 markkaa. Kuukausipalkkaa saavien keskiansio oli 11 007 markkaa ja tuntipalkkaa saavien 9 346 markkaa kuukaudessa.

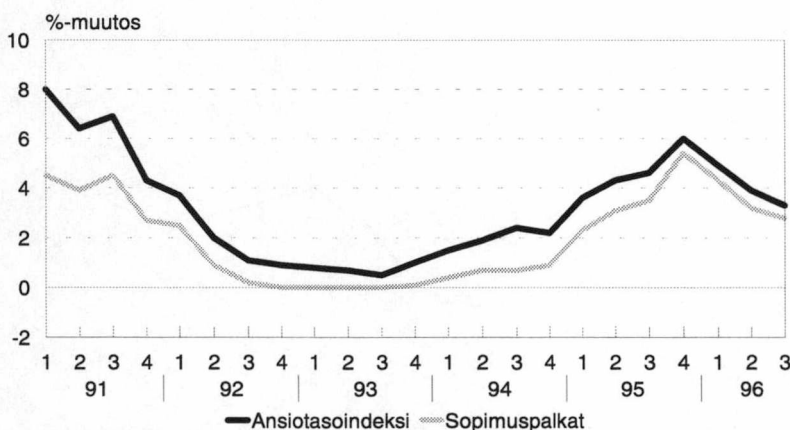
Tilastokeskuksen ansiotasoindeksi kuvaa palkansaajien säännöllisen työajan keskiansioiden muutosta neljännesvuosittain. Säännöllisen työajan ansio sisältää peruspalkan lisäksi vain ns. säännöllisen työajan lisät, kuten ikä-, kokemus- ja palvelusvuosilisät sekä ammatti-pätevyyden, tehtävän ja toimipaikan sijainnin perusteella maksetut lisät. Palkoista ei ole vähennetty veroja eikä veroluonteisia maksuja. Säännöllisen työajan ansio ei siten sisällä mm. ylityökorvauksia eikä välillisiä, ei-tehdyn työajan palkkoja, kuten loma-ajan palkkaa ja lomarahaa.

Vuonna 1995 kaikkien palkansaajien nimelliset keskiansiot kohosivat 4,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vastaava nimellisuus vuonna 1990 oli 9,2 prosenttia. Koska inflaatio pieneni vastaavana aikana kuudesta yhteen prosenttiin, oli reaaliensioiden nousu vuonna 1995 suurempi (3,7%) kuin vuonna 1990 (3,0%). Syvimmän laman aikana ansiokehitys oli epätasaista ja palkkaerot kasvoivat palkansaajaryhmien välillä. Vuosina 1992 ja 1993 reaali-palkat keskimäärin jopa laskivat, koska palkkoihin ei tehty lainkaan sopimus-korotuksia ja inflaatio oli nykyistä korkeampi.

Teollisuudessa ansiot nousseet nopeimmin 1990-luvulla

Toimialoista teollisuuden, rahoituksen ym., energia- ja vesihuollon sekä tukku- ja vähittäiskaupan henkilöstön palkat ovat 1990-luvulla nousseet nopeimmin. Teollisuudessa ansiotaso oli vuoden 1996 kolmannen neljänneksen ennakkotiedon mukaan keskimäärin 26,8 prosenttia korkeampi kuin vuonna 1990. Rahoituksen ansiotasoindeksi

ANSIOTASOINDEKSI JA SOPIMUSPALKKAINDEKSI 1991-1996

siä ovat nostaneet pankkien 1990-luvun alun suopean palkkakehityksen ja syksyn 1993 sopimuskorotuksen lisäksi myös rakenteelliset muutokset kuten henkilöstörakenteen muuttuminen ja vuoden 1993 palkankorotusten yhteydessä sovitettu työajan pidennys. Rakenteellisten keskiansiomuutosten vaikutusta ansiotasoindeksiin ei voida kokonaan eliminoida. Hitaimmin nimellispalkat ovat kehittyneet rakentamisessa, jossa keskimääräinen ansiotaso on vuodesta 1990 noussut 9,2 prosenttia. Talonrakentamisessa tuntipalkkaisten työntekijöiden keskiansiot ovat runsaassa kuudessa vuodessa nousseet ansiotasoindeksiin ennakkotiedon mukaan vain 3,8.

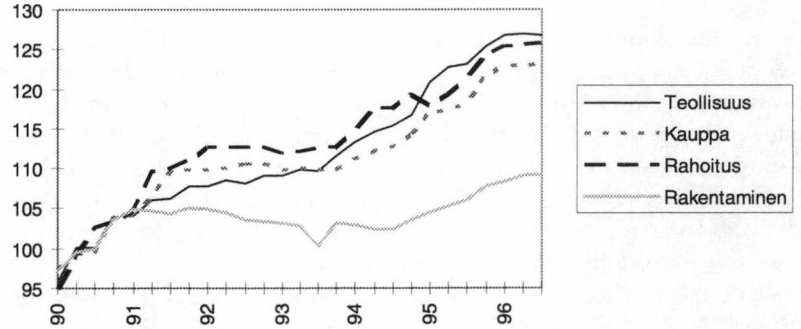
Sektoreiden välinen ansiokehitys tasoittunut

Kuluvan vuoden aikana palkan-saajien ansiotason vuosimuutos eri sektoreilla on tasoittunut huomattavasti ollen kolmannella neljänneksellä valtiolla ja kunnilla 3,3 prosenttia ja yksityisellä sektorilla 3,2 prosenttia.

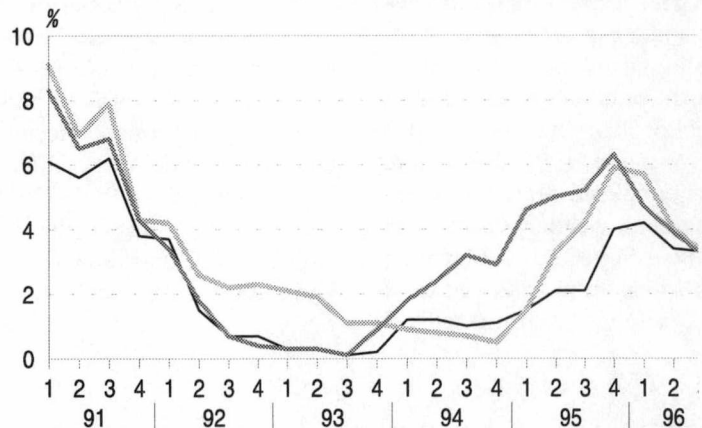
Vuodesta 1993 lähtien kansantalouden elpyminen on vauhdittanut eniten yksityisen sektorin palkkakehitystä, jossa ansiotaso oli 1996 kolmannella neljänneksellä 21,3 prosenttia korkeampi kuin 1990. Kunnissa henkilöstön keskiansiot ovat nousseet lähes yhtä nopeasti kuin yksityisellä sektorilla eli ennakkotiedon mukaan 21,1 prosenttia vuodesta 1990 vuoden 1996 heinä-syyskuulle. Valtiolla palkat ovat vastaavana aikana kehittyneet hitaimmin eli 14,4 prosenttia. Vuonna 1993 keskimääräinen ansiotaso oli kunnissa 11,7 prosenttia, yksityisellä sektorilla 8,8 ja valtiolla 7,1 prosenttia korkeampi kuin 1990.

Lähde Ansiotasoindeksi 1996, 3. neljännes
Lisätietoja Jari Haapasalmi (09) 1734 3445

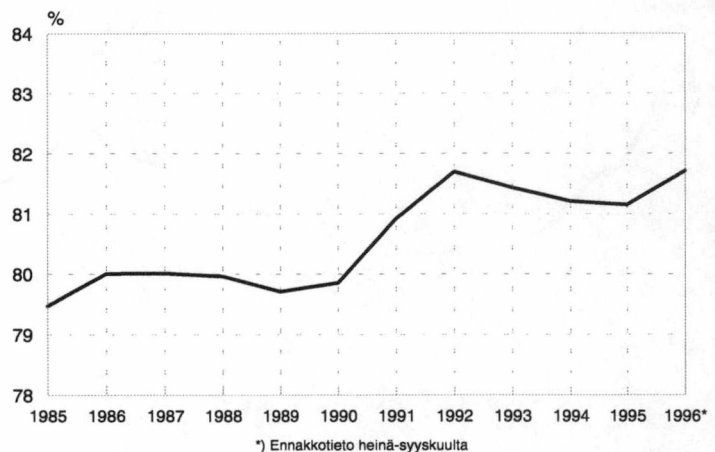
ANSIOTASOINDEKSI TEOLLISUUDESSA, KAUPASSA, RAHOITUKSESSA JA RAKENTAMISESSA 1990-LUVULLA

ANSIOTASON VUOSIMUUTOS SEKTOREITTAIN 1990-LUVULLA

NAISTEN ANSIOT MIESTEN ANSIOISTA VUOSINA 1985 - 1996;
MIEHET = 100 %

*) Ennakkotieto heinä-syyskuulta

KYMMENELLÄ PROSENTILLA PERHEPÄIVÄHOITAJISTA KUUKAUSIANSIOT JÄÄVÄT ALLE 5000 MK:N

Perhepäivähoitajista lyhyesti

- Perhepäivähoito on naisvaltaisen ala. Perhepäivähoitajia oli vuonna 1995 kaikkiaan runsaat 17 000. Näistä miehiä oli vain kourallinen
- keski-ikä oli 44 vuotta. Yli 40 vuotiaita perhepäivähoitajista oli 85 % ja alle 30 vuotiaita vajaat 5 %
- kolmiperhe- ja ryhmäperhehoitajia oli vajaat 5 %;
- 50 prosentilla oli keskiasteen ammatillinen koulutus. Ammatikoulun käyneitä oli 42 %. Lähes puolet hoitajista työskentelee peruskoulupohjalta, jota täydentää sosiaalialan perus- ja täydennyskoulutus. Useimmat ammattikoulun käyneistä olivat suorittaneet tekstiili- tai vaatealan-, koti- ja laitostalouden alan tai hotelli- ja ravitsemusalan opintolinjan. Hoitoalojen koulutus oli 10 %:lla ja kaupallisen alan koulutus n. 5 %:lla perhepäivähoitajista.

Palkkaus määräytyy hoidettavien lasten määrän mukaan

Perhepäivähoitajien peruspalkka vaihtelee hoidettavien lasten lukumäärän mukaan. Vuonna 1995 alin korvaus n. 1 600 mk maksettiin yhden kokopäiväisen lapsen hoidosta. Neljää lasta hoitavan perhepäivähoitajan peruspalkka nousi runsaaseen 5 800 markkaan kuukaudessa. Lapsia voi tilapäisesti olla hoidossa enemmänkin kuin 4.

Perhepäivähoitajan peruspalkka-asteikko 1.5.1995

Lapsien lkm	Peruspalkka mk/kk
1	1 584 – 1 672
1,5	2 189 – 2 321
2	2 761 – 2 937
2,5	2 761 – 2 937
3	3 894 – 4 158
4	4 872 – 5 324
4,5	5 500 – 5 896

vähoitajan peruspalkka nousi runsaaseen 5 800 markkaan kuukaudessa. Lapsia voi tilapäisesti olla hoidossa enemmänkin kuin 4.

1.10.1996 sopimuksen mukaan alin peruspalkkataso oli 1 662 mk ja korkein 6 176 mk kuukaudessa.

Peruspalkan päälle maksettiin mm. kokemuslisä 5, 10 ja 15 vuoden palvelun perusteella enimmillään 15 %. Sen lisäksi perhepäivähoitajalle maksetaan ilt-, yö-, viikonloppu-, sunnuntai- ja ylityöstä sopimuksen mukaiset korvaukset.

Palkkatilastoissa keskipalkat lasketaan pääsääntöisesti vain täyspäivätyöntekijöille. Perhepäivähoitajien alimmat taulukkopalkat eivät vastaa normaalin täyspäivätyöntekijän palkkatasoa, vaikka hän tekisikin 36 tunnin työviikkoa. Tästä syystä virallisessa tilastoinnissa perhepäivähoitaja rajataan tilastoinnin ulkopuolelle, mikäli hänen säännöllinen kuukausiansionsa jää alle normaalin ohjepalkkatason n. 5 000 mk/kuukaudessa. Virallisen tilaston mukaan keskipalkka oli vuonna 1995 n. 7 400 mk. 10 prosentilla palkka jäi alle 6 100 mk, 50 %:lla alle 7 200 mk ja 90 %:lla alle 9 000 markan.

Seuraavassa tarkastelussa rajaa laskettiin vielä siten, että mukaan otettiin kaikki yli 3 000 mk kuukaudessa ansainneet. Tällöin taulukointiin tuli lähes 15 000 perhepäivähoitajaa. Rajan alentaminen merkitsee sitä, että keskipalkka jää alle 7 000 mk:n. Alle 5 000 markkaa kuukaudessa ansaitsevia on näinkin rajattuna vain hieman runsaat 10 % perhepäivähoitajista.

Ikäryhmittäisessä taulukossa 10 %, 50 % ja 90 % ilmoittaa sen ansion, jota pienemmät ansiot on vastaavasti 10 %:lla, 50 % ja 90 %:lla perhepäivähoitajista.

Pääkaupunkiseutu parhaiten palkattua

Keskipalkkataso nousee pääkaupunkiseudun kunnissa korkeammaksi kuin muualla Suomessa. Perhepäivähoitajien kokonaisansiot nousivat pääkaupunkiseudulla keskimäärin 7800 markkaan kuukaudessa. Muissa kunnissa keskipalkkataso jäi tätä lähes 15% alemmaksi.

Lähde Kunnallinen henkilökisteri 1995
Lisätietoja Eero Koljonen, (09) 1734 3467

Kuntien perhepäivähoitajien ansiot ikäluokittain lokakuussa 1995

Ikäluokitus	Lkm	Keskim.	10 %	50 %	90 %
Alle 20	5	4 331	3 895	4 220	4 846
20 – 24	137	5 997	4 638	6 098	7 094
25 – 29	403	5 832	3 827	6 174	7 237
30 – 34	1 083	6 156	4 112	6 278	8 009
35 – 39	2 262	6 573	4 631	6 627	8 316
40 – 44	3 419	6 942	5 160	6 938	8 737
45 – 49	3 843	7 135	5 282	7 076	8 949
50 – 54	2 087	7 167	5 247	7 149	9 037
55 – 59	1 061	7 027	5 126	7 027	8 915
Yli 60	228	7 038	4 818	7 093	9 110
	14 533	6 876	4 888	6 884	8 739

Lähde Kunnallinen henkilökisteri 1995. Taulukoon sisältyvät ne, joiden kokonaisansiot ylittävät 3000 mk kuukaudessa.

KUNTASEKTORILLA JOKA KYMMENES KUUKAUSIPALKKAINEN ON OSA-AIKAINEN

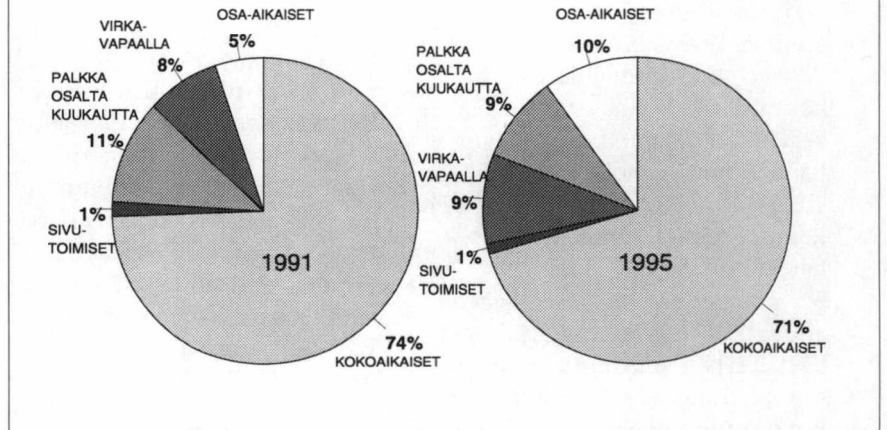
Kuntasektorilla työskenteli vuoden 1995 lopulla noin 400 000 kuukausipalkkaista työntekijää. Joka kymmenes kuntasektorin työntekijä oli osa-aikaisessa palvelussuhteessa. Suurin osa työntekijöistä, noin 80 prosenttia, oli kokoaikaisessa palvelussuhteessa. Kokoaikaisista työntekijöistä kuitenkin noin 15 prosenttia sai palkan vain osalta kuukautta. Tähän voi olla useita syitä, kuten äitiysloman, virkavapaan tai varusmiespalveluksen alkaminen tai muu työn keskeytymisen ajoittuminen keskelle kuukautta palvelussuhteen silti päättymättä. Näitä osalta kuukautta palkkaa saaneita työntekijöitä ei siten lasketa osa-aikaisiksi. Lisäksi sivutoimissa oli virkavapaalla yhdeksän prosenttia työntekijöistä.

Kunnissa osa-aikaisessa palvelussuhteessa oli 11 - 12 prosenttia työntekijöistä, kun taas kuntayhtymissä vain puolet tästä. Vaikka kuntayhtymät ovat pääosin keskittyneet sivistystoimen ja terveyden-

Kuntasektorin kuukausipalkkainen henkilöstö palvelussuhteen luonteen mukaan (lokakuu 1995)

Palvelussuhteen luonne	Kuntasektori kaikki yhteensä		Kuntasektorin osa-aikaiset	
	lkm	%-osuus	lkm	%-osuus
Kaikki yhteensä	401 900	100	39 800	100
Vakinaiset	302 900	75	14 400	36
Muut palvelussuhteet yhteensä	99 000	25	25 400	64
<i>josta:</i>				
sijaiset	40 500	10	3 700	9
määräaikaiset	33 600	8	5 500	14
työllistetyt	20 400	5	15 700	40
tilapäiset	2 600	1	300	1
muu henkilöstö	1 900	1	200	1

KUNTASEKTORIN HENKILÖSTÖ VUOSINA 1991 JA 1995

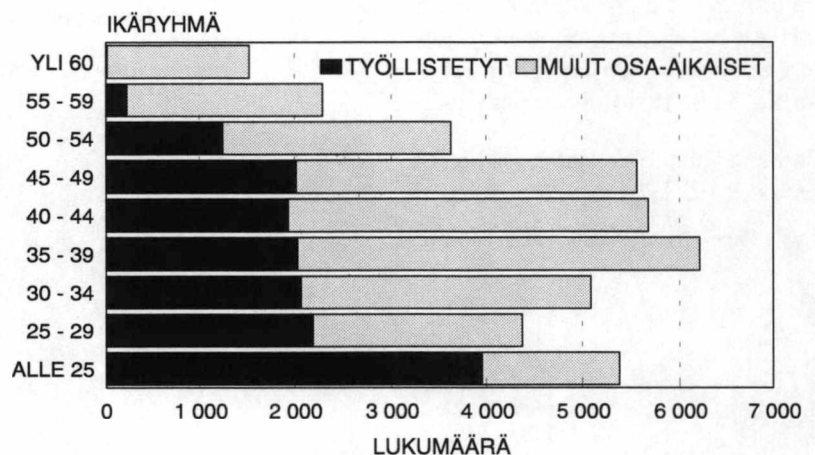

huollon hallinnonaloille, eli hallinnonaloille, joissa osa-aikaisia on eniten, ei osa-aikaisuuden käyttö ole kuntayhtymissä läheskään yhtä yleistä kuin kunnissa. Tämä ei tarkoita sitä, etteivät kuntayhtymät käyttäisi valtion työllistämistukea hyväkseen, vaan lähinnä syynä on se, ettei kuntayhtymillä ole samantyyppistä pitkäaikaistyöttömien työllistämismahdollisuutta kuin kunnilla.

Osa-aikaisten määrä kaksinkertaistunut neljässä vuodessa

Vielä vuonna 1991 osa-aikaisia oli alle viisi prosenttia kuukausipalkkaisista, yhteensä 20 800. Neljässä vuodessa osa-aikaisten määrä on lähes kaksinkertaistunut ja vuoden 1995 lopulla osa-aikaisia oli yhteensä noin 40 000. Sivutoimisten,

TYÖLLISTETYT JA MUUT OSA-AIKAISET IKÄRYHMÄN MUKAAN KUNTASEKTORILLA (LOKAKUU 1995)

virkevapaalla olevien sekä osalta kuukautta palkkaa saaneiden koko-aikaisten osuus on pysynyt jokseenkin samana koko 1990-luvun ajan. Tämän vuoksi osa-aikaisten lisäys on vähentänyt nimenomaan niiden koko-aikaisten osuutta, jotka ovat saaneet täyttä palkkaa.

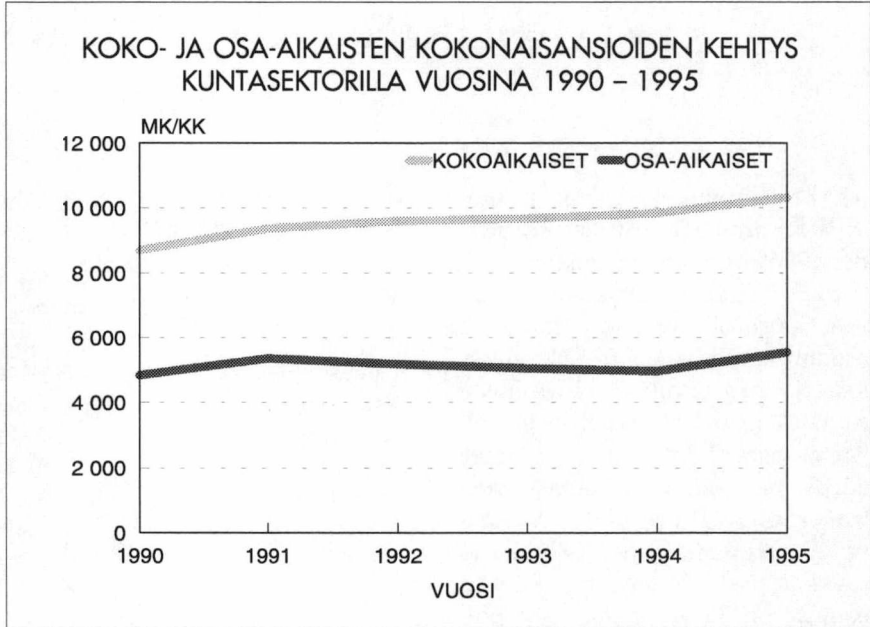
Vakinaisessa palvelussuhteessa oli vain joka kolmas osa-aikainen. Siten osa-aikaisten työntekijöiden palvelussuhteista suurin osa oli niin sanottuja epätyypillisiä palvelussuhteita. Näistä palvelussuhteista suurimman osan muodostivat työllistetyt, lähes 40 prosentin osuudellaan. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että kaiken kaikkiaan epätyypilliset työsuhteet muodostivat kuntasektorin palvelussuhteista vuoden 1995 lopulla noin neljänneksen.

Osa-aikaisten kokonaiskeskiansio 5 539 mk kuukaudessa

Osa-aikaisten kokonaiskeskiansio oli keskimäärin 5 539 mk kuukaudessa. Miehillä kokonaisansiot olivat keskimäärin 5 792 mk ja naisilla 5 481 mk kuukaudessa. Osa-aikaisten naisten kokonaisansiot olivat siten noin 95 prosenttia vastaavista miesten ansioista, mikä on selvästi suurempi osuus kuin koko kuntasektorilla yleensä (79 prosenttia). Osa-aikaisten ansiot olivat kuitenkin vain noin 54 prosenttia koko-aikaisten ansioista (10 315 mk kuukaudessa). Edellisestä vuodesta osa-aikaisten kokonaisansiot nousivat lähes 18 prosenttia. Tämä ei ole kuitenkaan mikään pitkän aikavälin suuntaus, koska osa-aikaisten ansioille on tyypillistä suuretkin vuosittaiset muutokset. Koko 1990-luvun ajan osa-aikaisten keskimääräiset kokonaisansiot ovat vaihdelleet 5 000 markan molemmin puolin.

Osa-aikaiset koko-aikaisia nuorempia

Kuntasektorin henkilöstön keski-ikä oli vuoden 1995 lopulla 42,6

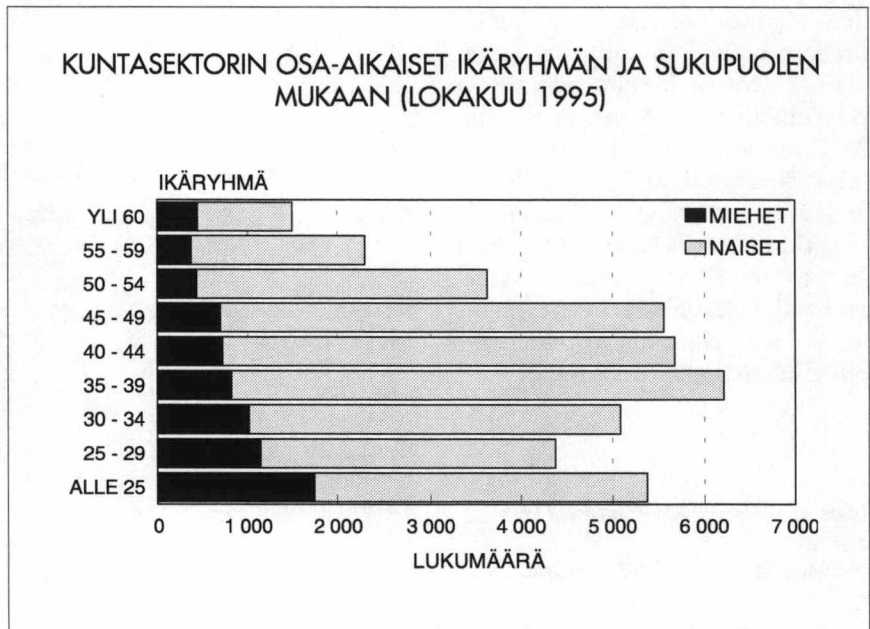
vuotta. Osa-aikaisilla keski-ikä oli selvästi alempi, 38,7 vuotta. Osa-aikaisista naisista puolet oli alle 40 vuotiaita, kun taas miehillä vastaava raja oli 34 vuotta. Nuorten kohdalla osa-aikaisuus on hyvin yleistä. Esimerkiksi alle 25-vuotiaista kuntasektorin työntekijöistä lähes 40 prosenttia oli osa-aikaisessa palvelussuhteessa.

Osa-aikaisista suurin osa naisia

Osa-aikaisista työntekijöistä yli 80 prosenttia on naisia, mikä on lähes

yhtä paljon kuin naisten osuus koko kuntasektorilla yleensä. Miehistä osa-aikaisessa palvelussuhteessa oli vajaa yhdeksän prosenttia, kun taas vastaava osuus naisilla oli hieman yli kymmenen prosenttia. Suosituinta osa-aikaisuuden käyttö on naisvaltaisissa ammattiryhmissä. Esimerkiksi keittiöapulaisista kahdeksan, siivoojista seitsemän sekä sairaanhoitajista ja lastenhoitohenkilöstöstä kuusi prosenttia oli osa-aikaisessa palvelussuhteessa vuoden 1995 lopulla.

Lähde Kunnallinen henkilökisteri 1995
Lisätietoja Mikko Leinonen (09) 1734 3460

METSURIN PÄIVÄPALKKA 526 MK

Metsätyöntekijöitä oli puutavaran valmistuksessa vuoden 1996 kolmannella neljänneksellä 2005. Heidän keskimääräinen päiväansionsa oli urakka-, palkkio-, ja osaurakatyössä oli 526,30 markkaa, johon sisältyy työväliseen osuus. Ansio laski edellisestä neljänneksestä 1,3 prosenttia ja nousi edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä 2,0 prosenttia. Vastava keskimääräinen päiväansio urakatyössä ilman työväliseen osuutta oli 388,41 markkaa ja päivätyössä oli 447,20 markkaa.

Maatalouden yleisissä töissä kokonaistuntiansio 42 mk

Maaseudun Työnantajaliitto kerää jäsenyrityksiltään kaksi kertaa vuodessa työntekijäkohtaiset palkkatiedot. Tiedustelun piiriin kuuluvat kaikki 15 vuotta täyttäneet työntekijät, jotka ovat työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa yritykseen. Myös osa-aika- ja kausityöntekijät kuuluvat tilastoon. Sen sijaan tilastossa eivät ole mukana perheen jäsenet, toimihenkilöt ja harjoittelijat. Maataloustyöntekijöiden säännöllisen työnajan keskituntiansio oli toukokuussa 1996 yleisissä töissä keskimäärin 38,53 mk, miehillä 39,14 mk ja naisilla 34,70 markkaa. Kotieläinten hoitotyöissä keskimäärin 37,71, miehillä 38,11 ja naisilla 37,16. Puutarhatöissä keskimäärin 34,25, miehillä 36,25 ja naisilla 33,61. Naisten osuus työntekijöistä oli suurin puutarhatöissä 76,2 prosenttia ja pienin rehukeskustöissä 3,1 prosenttia.

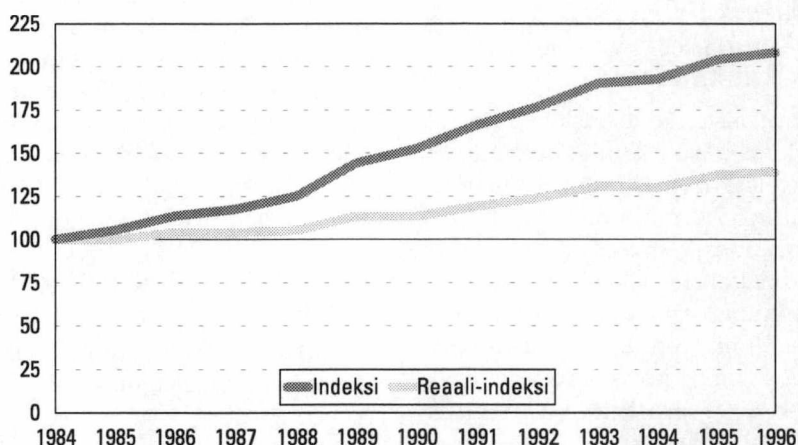
Lähde Maa- ja metsätyöntekijöiden palkat 1996, 3. neljännes

Lisätietoja Pentti Wanhatalo (09) 1734 3466

METSÄTYÖNTEKIJÖIDEN KESKIAANSIOT TYÖLAJEITTAIN ILMAN TYÖVÄLINEEN OSUUTTA 3. NELJÄNNEKSELLÄ 1996

Työlaji	Urakkatyö mk/pv	Päiväpalkkatyö mk/pv	Tuntipalkkatyö mk/t
Puutavaran valmistus	388,41	447,25	–
Metsänhoitotyöt	412,28	370,89	45,77
Taimitarhatyöt	482,11	328,85	43,02
Metsäkonetyöt	506,72	306,75	43,20
Muut metsätyöt	483,77	311,00	40,81

METSÄTYÖNTEKIJÖIDEN ANSIOKEHITYS PUUTAVARAN VALMISTUKSESSA 3/1984 – 3/1996 (1984=100)

MAATALOUSTYÖNTEKIJÖIDEN MÄÄRÄ JA KOKONAISTUNTIANSIOITA TYÖALAN MUKAAN, TOUKOKUUSSA 1996

Työala	Lukumäärä	Naisten osuus %	Kokonaistuntiansio		
			Miehet	Naiset	Kaikki
Yleiset työt	298	12	42,70	35,26	41,78
Kotieläinten hoitotyöt	95	42	42,94	42,78	42,87
Puutarhatyöt	909	76	37,88	36,37	36,73
Taimistotyöt	162	57	36,35	34,29	35,16
Golfalan työt	111	22	43,21	39,97	42,51
Viheralutyöt	94	37	44,05	39,42	42,33
Turkistarhatyöt	59	3	41,26	..	41,29
Rehukeskustyöt	96	3	51,49	..	51,08

ASUNTO-OSAKEYHTIÖN HOITOKULUT

13,10 MK/M²

Asunto-osakeyhtiöiden hoitokulut olivat viime vuonna kerrostaloissa keskimäärin 13,10 mk huoneistoneliöltä kuukaudesta.

Lämmityskustannukset muodostivat noin 24 prosenttia hoitokuluista vuonna 1995. Korjauskustannukset olivat 13,5 ja veden kulutusmaksut noin 14 prosenttia hoitokuluista. Oman käytön arvonlisäveron osuus oli 0,4 prosenttia (edellisenä vuonna 0,2 prosenttia). Osaketalojen hoitokulut nousivat yhteensä 1,8 prosenttia edellisvuodesta. Oheisesta kuviosta nähdään, että vanhimmissa osaketaloissa hoitomenot olivat tuntuvasti suuremmat kuin uusimmissa taloissa.

Asunto-osakeyhtiöiden pääasiallisena tulonlähteenä olevat vastikkeet muodostivat 79 prosenttia yhtiöiden varsinaisista tuotoista. Osuus oli sama kuin edellisenä vuonna. Yhtiöiden omistuksessa olevien tilojen vuokrat toivat 9 prosenttia ja käyttökorkvaukset 10 prosenttia tuotoista vuonna 1995. Tuotot nousivat kaikkiaan 4,9 prosenttia.

Hoitovastikkeet, mukaan lukien vesimaksut, olivat keskimäärin 11,90 mk huoneistoneliöltä kuukaudessa. Pääomavastiketta maksettiin keskimäärin 60 penniä huoneistoneliötä kohden. Osakkailta perityt hoitovastikkeet nousivat vuodessa 5,3 prosenttia. Vastiketta nosti muun muassa yhtiöiden varautuminen tuleviin korjauksiin.

Vuokratilassa hoitokulut 18 mk/m²

Vuokratalojen hoitokulut olivat vuonna 1995 keskimäärin 17,98 mk huoneistoneliötä kohti kuukaudesta. Tonttivuokria ei aiemmin laskettu mukaan aravavuokratalojen hoitomenoihin. Ilman tonttivuokria hoitokulut olivat 17,06 mk huoneistoneliötä kohden.

Lämmityskustannukset muodostivat noin 18 prosenttia vuokratalojen hoitokuluista. Korjauskustannusten osuus oli 18,6 ja veden kulutusmaksujen noin 14 prosenttia hoitomenoista. Arvonlisäveron osuus oli 2,3 prosenttia vuokratalojen hoitomenoista vuonna 1995 (edellisenä vuonna 1,4 prosenttia). Hoitokulut nousivat 5,9 prosenttia edellisvuodesta. Hoitomenoja nosti etenkin hallintopalveluiden ja puhtaanapidon kallistuminen. Arvonlisävero vaikutti myös hoitomenojen nousuun.

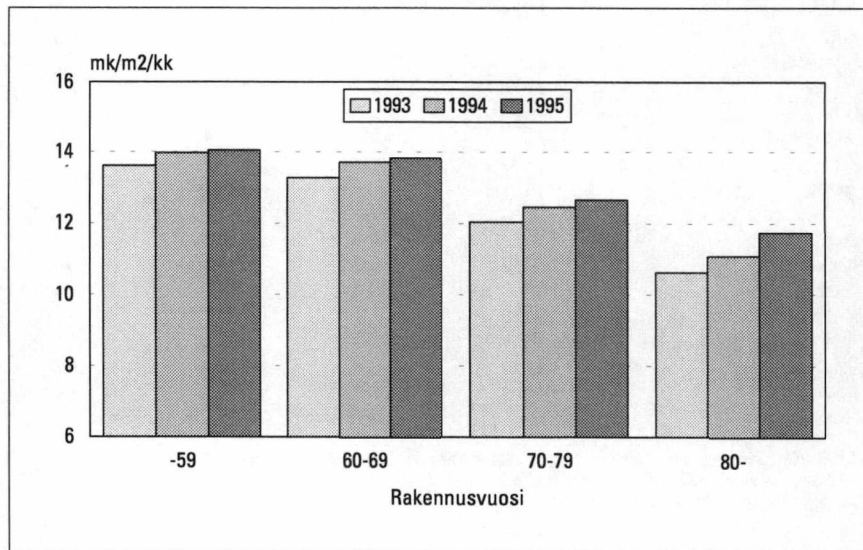
Aravavuokratalojen tulot koostuvat valtaosaltaan asukkaiden maksamista vuokrista, jotka muodostivat 93 prosenttia vuokratalojen tuotoista. Keskimääräinen aravavuokratalojen asukkailta saatu vuokra vuonna 1995 oli 31,60 mk huoneistoneliötä kohti kuukaudesta. Asukkaiden maksamat vuokrat nousivat 7 prosenttia edellisvuodesta. Toimisto- ja liiketilojen vuokrat olivat 2,8 ja käyttökorkvaukset 1,4 prosenttia vuokratalojen tuotoista vuonna 1995. Luottotappiot vähenivät hieman edellisvuodesta.

Osake- ja vuokratalojen erilaiset hoitokulut

Asunto-osakeyhtiöiden ja vuokratalojen hoitomenojen ero johtuu taloyhtiöiden erilaisesta tavasta hoitaa ja kunnostaa taloja. Asunto-osakeyhtiöissä henkilöstökulut ovat pienemmät, koska asukkaat itse osallistuvat talojen hoitoon toisin kuin vuokrataloissa. Vuokratalojen korjauskulut ovat suuremmat, koska huoneistokohtaiset korjaukset sisällytetään taloyhtiön vuokriin, kun taas osaketaloissa osakkaat itse maksavat suoraan nämä korjaukset. Vuokratalojen kunnostamista on myös tuloksellisesti kannustettu valtion lainoin ja avustuksin. Valtaosa vuokrataloista on vuokratontilla, mikä nostaa vuokratuloja, joskin kiinteistövero on tällöin pienempi. Veden kulutus on lisäksi vuokrataloissa osaketaloja suurempaa. Vedenkulutus oli vuonna 1995 osaketaloissa 160 litraa henkeä kohti vuorokaudessa. Vuokrataloissa vettä kului 170 litraa/asukas/vuorokausi.

Lähde Asuntoyhteisöjen tilinpäätöstilasto 1995
Lisätietoja Marja Siitonen (09) 1734 3632

ASUNTO-OSAKEYHTIÖIDEN HOITOMENOT RAKENNUSVUODEN MUKAAN TILIKAUSINA 1993 - 1995

ASUNTOJEN HINTOJEN NOUSU JATKUI

Vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat nousivat edelleen heinä-, syyskuussa verrattuna vuoden toiseen neljännekseen. Pääkaupunkiseudulla asuntojen hinnat nousivat 5,2 ja muualla maassa 3,0 prosenttia. Koko maassa hinnat kohosivat yhteensä 3,6 prosenttia. Kaupankäynti jatkui vilkkaana koko kesän. Tiedot ovat Tilastokeskuksen asuntojen hintatilastosta, joka perustuu kiinteistönvälittäjien aineistoon.

Helsingin keskustassa hinnat nousivat 4,5 prosenttia. Hinnat kohosivat Helsingissä eniten kanta-

kaupungin ulkopuolella (6 - 7 %), mutta myös kantakaupungin pienten asuntojen hinnat nousivat selvästi. Espoossa tilastoitiin kolmen ja Vantaalla 4,6 prosentin nousu. Turussa ja Jyväskylässä hintojen nousua oli myös kolme prosenttia ja Tampereella 3,7 prosenttia. Hinnat pysyivät lähes ennallaan tai laskivat Kuopiossa, Rovaniemellä, Joensuussa, Kouvolassa ja Porissa.

Helsingin keskustassa vanhat kerrostaloasunnot maksoivat keskimäärin noin 10 000 markkaa/neliö, kun itäisissä ja pohjoisissa lähiöissä keskimääräinen taso oli 5 600 mark-

kaa/neliö. Keskimääräiset neliöhinnat olivat Tampereella, Turussa, Oulussa ja Vantaalla 4 800 - 5 000 markkaa. Kuopiossa, Jyväskylässä, Vaasassa ja Joensuussa hintataso oli noin 5 300 markkaa/neliö. Edullisinta asunnon ostaminen oli edelleen Kouvolassa, Raumalla ja Kotkassa, jossa asuntoneliön sai keskimäärin alle 4 000 markalla.

Lähde Asuntojen hinnat 1996, 3. neljännes

Lisätietoja

Lasse Lakanen (09) 1734 3397

Tuula Kuoppala (09) 1734 3558

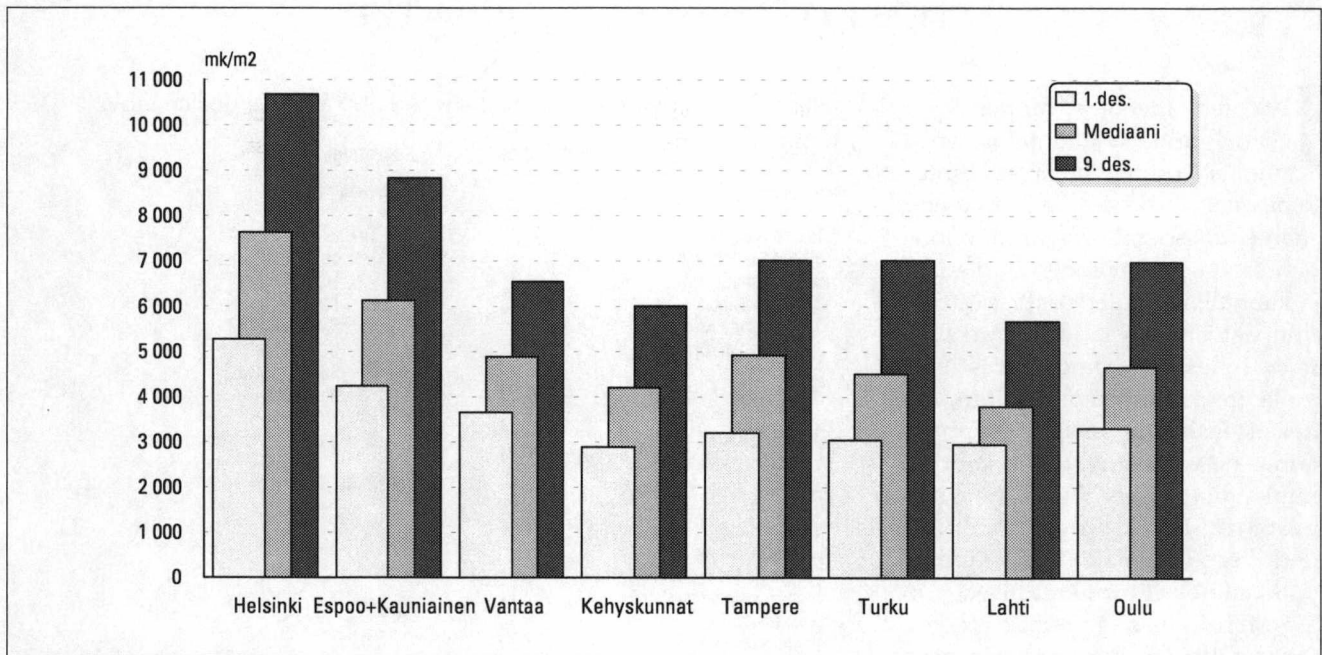
Kaupunki	mk/m ² 2. nelj.	mk/m ² 3. nelj.	Nimell. indeksi 3. nelj.	muutos edell. nelj. %	Reaali- indeksi*** 3. nelj.	muutos edell. nelj. %	Kaupat tilastossa lkm
Koko maa	5 404	5 598	152,2	3,6	94,0	3,7	4 372
Pääkaupunkiseutu	7 127	7 495	140,6	5,2	86,9	5,3	1 252
Muu Suomi	4 535	4 671	160,1	3,0	98,9	3,1	3 120
Helsinki	7 664	8 102	143,2	5,7	88,5	5,8	865
Helsinki-1	9 568	9 998	161,1	4,5	99,6	4,6	174
Helsinki-2	8 248	8 558	142,3	3,8	87,9	3,9	228
Helsinki-3	7 005	7 417	138,2	5,9	85,4	6,0	304
Helsinki-4	5 245	5 618	135,7	7,1	83,9	7,2	159
Espoo+Kauniainen	6 203	6 388	143,3	3,0	88,5	3,1	213
Vantaa	4 740	4 960	124,5	4,6	77,0	4,8	174
Kehyskunnat*	4 058	4 208	134,6	3,7	83,2	3,8	284
Tampere	4 635	4 808	157,0	3,7	97,0	3,9	284
Turku	4 923	5 069	147,5	3,0	91,2	3,1	380
Pori	4 269	4 268	187,6	0,0	116,0	0,1	120
Lappeenranta	4 899	5 152	159,1	5,2	98,3	5,3	119
Kouvola	3 712	3 643	149,3	-1,9	92,3	-1,7	64
Lahti	4 094	4 306	152,4	5,2	94,2	5,3	236
Hämeenlinna	4 851	4 941	194,4	1,8	120,1	2,0	61
Kotka	3 650	3 898	169,2	6,8	104,6	6,9	47
Rauma	3 901	3 975	184,9	1,9	114,2	2,0	64
Kuopio	5 267	5 336	164,4	1,3	101,6	1,4	213
Jyväskylä	5 182	5 335	146,5	3,0	90,5	3,1	123
Vaasa	5 133	5 503	169,0	7,2	104,5	7,3	45
Mikkeli	4 526	4 731	172,7	4,5	106,7	4,7	82
Joensuu	5 439	5 349	150,1	-1,6	92,8	-1,5	107
Oulu	4 814	5 009	158,9	4,1	98,2	4,2	201
Rovaniemi	4 605	4 621	140,3	0,3	86,7	0,5	52

* Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Nurmijärvi, Riihimäki, Sipoo, Tuusula ja Vihti

** Reaalihintaindeksi 1983=100 kuluttajahintojen suhteen.

Helsingin aluejako on selostettu julkaisussa.

KERROSTALOASUNTOJEN KAUPPAHINTAJAKAUMIA
(MK/M²) 1996/3. NELJÄNNES

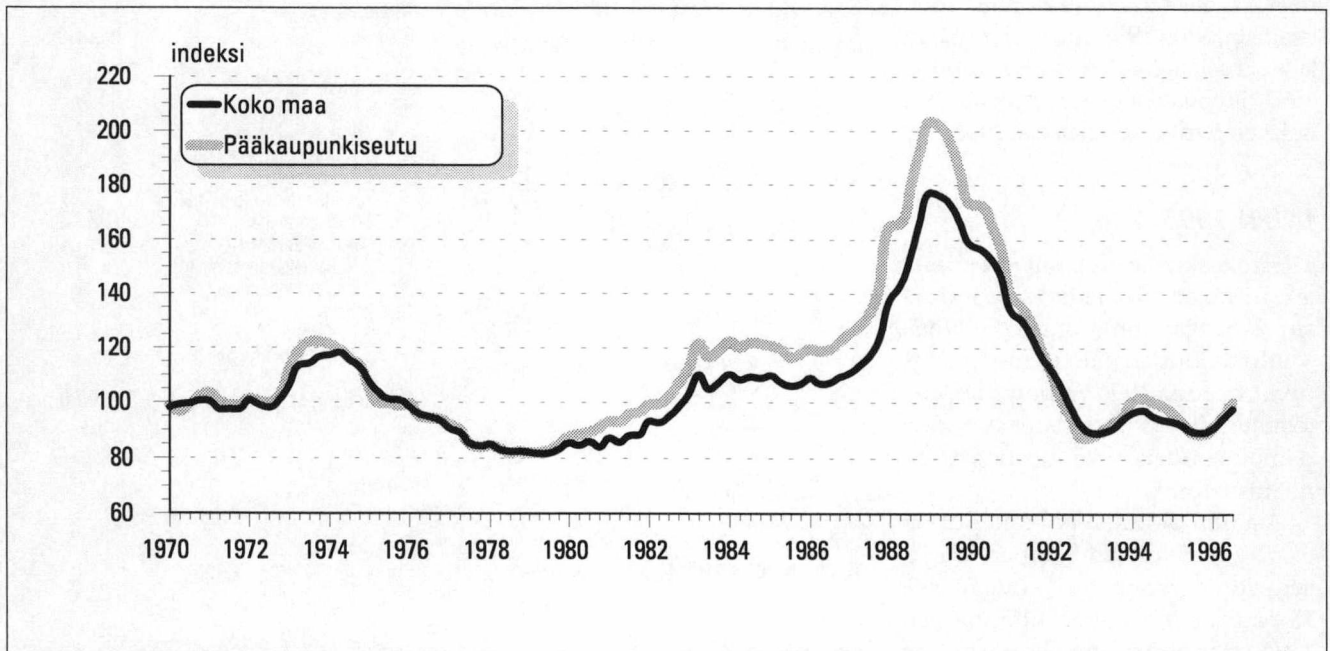
1. des = 10% kaupoista tehty tätä alemmalla hinnalla (=1. desiili)

Mediaani = keskimäinen hinta. Puolet kaupoista tehty tätä alemmalla tai korkeammalla hinnalla.

9. des = 90% kaupoista kaupoista tehty tätä alemmalla hinnalla (9. desiili).

Kuvan luvut on laskettu suoraan saadusta aineistosta.

KERROSTALOASUNTOJEN REAALIHINNAT 1970 - 1996/3. NELJÄNNES
(Elinkustannusindeksin suhteen)

JULKISTEN MENOJEN HINTAINDEKSI 1995=100

Julkisten menojen hintaindeksi (JMHI) mittaa valtiontalouden ja kunnallistalouden menojen hintakehitystä. Indeksien painorakenne saatiin aikaisemmin valtiontalouden osalta perusvuoden budjetista ja kunnallistalouden osalta kuntien tilinpäätöstilastosta. Nyt uudistettujen indeksien painot perustuvat molemmat tilinpäätöstietoihin. Indeksit lasketaan neljännesvuosittain ja ne valmistuvat noin kahden kuukauden viipeellä neljänneksen päätyttyä. Indeksit ovat noin vuoden verran ennakkollisia, kunnes palkkaindeksit ovat lopulliset.

JMHI-indeksejä alettiin laskea vuonna 1980. Indeksien ensimmäinen perusajankohta oli vuosi 1977. Indeksisarjat on tuotettu vuodesta 1975 lähtien. Vuonna 1983 indeksien painorakenne uudistettiin vastaamaan valtion osalta vuoden 1982 ja kuntien osalta vuoden 1981 menorakennetta. Indeksien perusvuotena säilyi 1977.

Seuraavan kerran indeksien painoja tarkistettiin valtiontalouden osalta vuoden 1988 budjetin mukaan ja kunnallistalouden osalta vuoden 1987 tilinpäätöstietojen mukaan. Indeksien perusvuodeksi tuli 1985.

JMHI 1995=100

Tilastokeskus on uusinnut nyt julkisten menojen hintaindeksin. Indeksien perusajankohta on vuosi 1995. Valtiontalouden painotiedot perustuvat vuoden 1994 valtion tilinpäätöstietoihin ja kunnallistalouden painot vuoden 1995 kuntien tilinpäätöstietoihin.

Valtiontalouden painotiedot on pyritty korjaamaan Suomen EU-jäsenyyden tilannetta kuvaavaksi. Korjaus on tehty siten, että vuoden 1994 tilinpäätöksen luvuista on poistettu pankkituki, arvonlisäveromenot ja maatalouden tuista on otettu mukaan vain ns. kansallinen

Taulukko 1. Julkisten menojen hintaindeksi 1995=100, hallinnonalat

Valtiontalous	Paino-%	Kuntatalous	Paino-%
<i>Hallinnonalat</i>		<i>Tehtäväalueet</i>	
1. Yleinen hallinto	1,7	1. Yleishallinto	9,1
2. Ulkoasiainministeriö	1,8	2. Sosiaali- ja terveystoimi	47,2
3. Sisäasiainministeriö	6,2	2.1 Sosiaalitoimi	24,2
3.1 Keskushallinto	0,1	2.2 Terveystoimi	23,0
3.2 Lääninhallinto	0,3	3. Opetus- ja kulttuurit.	29,0
3.3 Poliisi- ja rajavartiolait.	2,1	3.1 Opetustoimi	24,2
3.4 Muut	3,7	3.2 Kulttuuritoimi	4,8
4. Puolustusministeriö	5,6	4. Yhdyskuntapalvelut	7,3
5. Valtiovarainministeriö	13,5	5. Muut palvelut	0,7
6. Opetusministeriö	16,9	6. Liiketoiminta	6,7
6.1 Keskushallinto	0,2		
6.2 Yliopistot ja korkeakoulut	3,4	Tehtäväalueet yhteensä	100,0
6.3 Muut	13,3		
7. Maa- ja metsätalousministeriö	4,7		
8. Liikenneministeriö	5,9		
9. Kauppa- ja teollisuusministeriö	3,6		
10. Sosiaali- ja terv.ministeriö	32,2		
11. Työministeriö	5,4		
12. Ympäristöministeriö	2,6		
Hallinnonalat yhteensä	100,0		

tukisuus. Suomen maksusuudet Euroopan Unionille on sitä vastoin lisätty vuoden 1994 painotietoihin.

Valtiontalouden keskimääräisen hintakehityksen lisäksi tuotetaan indeksit hallinnonaloittain ja

Taulukko 2. Julkisten menojen hintaindeksi 1995=100, menolajit

Valtiontalous	Paino-%	Kuntatalous	Paino-%
<i>Menolajit</i>		<i>Menolajit</i>	
1. Kulutusmenot	20,9	1. Käyttömeno	87,1
1.1 Palkkaus ja muut henk.	12,9	1.1 Palkkamenot	37,5
1.1.1 Palkat	9,5	1.1.1 Palkat	29,0
1.1.2 Sos. vak.maksut	2,8	1.1.2 Sos.vak. maksut	8,5
1.1.2.1 Eläkemaksut	2,1	1.2 Eläkkeet	0,5
1.1.2.2 Muut sos.vak.	0,7	1.3 Tavaroiden ja palv.os	35,9
1.1.3 Muut henkilöstök.	0,6	1.4 Muut menot	13,2
1.2 Tavarat ja palvelut	8,0	2. Investointimenot	8,4
2. Siirtomenot	58,6	2.1 Rakennusinvestoinnit	5,6
2.1 Kunnat	21,9	2.2 Muut investoinnit	2,8
2.2 Elinkeinoelämä	8,6	3. Rahoitus	4,6
2.3 Kotitaloudet	5,2	3.1 Korot	2,3
2.4 Muut siirtomenot	18,8	3.2 ALV:n palaut. tak.per.	2,3
2.5 Maksusuudet EU:lle	2,9	Tehtäväalueet yhteensä	100,0
2.6 Ulkomaat	1,2		
3. Reaalisiijoitukset	2,4		
4. Finanssiijoitukset	0,6		
5. Velanhoitomenot	11,3		
6. Maksetut eläkkeet	6,1		
7. Muut menot	0,2		
Hallinnonalat yhteensä	100,0		

Kuntatalouden kuntaryhmät:

1. Pääkaupunkiseutu
2. Suuret keskuksat
3. Suuret pendelikunnat
4. Muut pendelikunnat

5. Suuret jalostus- ja palvelukunnat
6. Muut jalostus- ja palvelukunnat
7. Alkutuotantokunnat
8. Muut keskukokoiset kunnat
9. Muut pienkunnat

menolajeittain. Hallinnonalojen pääryhmiä on yhteensä 12, joista sisäasianministeriö ja opetusministeriö on jaettu vielä osiin. Taulukossa 1 on kuvattu valtiontalouden hallinnonalat sekä niiden painot hallinnonalojen kokonaisindeksistä.

Menolajeja valtiontalouden indeksissä on seitsemän, joista kulu- ja siirtomenot on jaettu vielä alaryhmiin. Valtiontalous yhteensä muodostuu menolajien painotetusta keskiarvosta. Hallinnonalat yhteensä ei ole sama kuin valtiontalous yhteensä, sillä siitä puuttuvat valtionvelan hoitomenot. Taulukossa 2 on kuvattu valtiontalouden menolajit sekä niiden painot koko valtiontalouden indeksin painoista.

Kunnallistalouden osalta indeksin painot perustuvat vuoden 1995 kuntien tilinpäätöstietoihin. Tilinpäätöstiedoista on poistettu käyttöomaisuuden laskennalliset poistot ja korot, kansaneläkkeiden lisäosakustannukset sekä lomituspalvelut.

Kunnallistalouden keskimääräisen hintakehityksen lisäksi tuotetaan indeksit tehtävääalueittain ja menolajeittain. Tehtävääalueita on yhteensä kuusi, joista sosiaali- ja terveystoimi sekä opetus- ja kulttuuritoimi on vielä eroteltu alaryhmiksi. Kunnallistalouden tehtävääalueet yhteensä ei ole sama kuin kunnallistalous yhteensä, sillä tehtävääalueet yhteensä indeksistä puuttuvat rahoitusmenot. Taulukossa 1 on kuvattu kunnallistalouden tehtävääalueet ja niiden painot.

Menolajeja kunnallistalouden indeksissä on kolme, jotka kaikki on jaettu alaryhmiin. Taulukossa 2 on kuvattu kunnallistalouden menolajit ja niiden painot koko kunnallistalouden indeksistä. Koko kunnallistalouden hintaindeksi on yhtä kuin menolajit yhteensä-indeksi.

Kuntatalous on laskettu uudessa indeksissä myös kuntaryhmitäin. Kunnat on ryhmitelty lähinnä koon mukaan erilaisiin koko-

naisuuksiin. Tarkempi ryhmittely löytyy taulukossa 2.

Seurannan indeksit

Sekä valtiontalouden että kunnallistalouden osalta Tilastokeskuksessa on etsitty jokaiselle menolajille mahdollisimman hyvin sen todellista rakennetta ja hintakehitystä kuvaava palkka-, hinta-, kustannusindeksi tai jokin niiden yhdistelmä. Lisäksi muutamille menolajeille lasketaan omaa indeksia kuten esimerkiksi sosiaalivakuutus- ja eläkemaksuille, työttömyyspäivärahoille, työeläkkeille sekä korkomenoille.

Käytetyimpiä indeksejä ovat ansiotasoindeksi 1990=100 valtio- ja kuntasektorin eri indeksisarjat, kulluttajahintaindeksi 1990=100 kokonaisuudessaan tai jokin sen alasarja, kotimarkkinoiden perushintaindeksi 1990=100 alasarjoineen sekä rakennuskustannusindeksi 1990=100.

Uusien ja vanhojen indeksien kehitys 1990 – 1996

Julkisten menojen hintaindeksit 1985=100 ja 1995=100 on tuotettu samanaikaisesti vuoden 1990 alusta vuoden 1996 toiseen neljänneeseen. Tältä ajanjaksolta voidaan verrata, mitä painorakenteen- sekä mittausmenetelmien muutos on vaikuttanut indeksien kehitykseen.

Julkisten menojen hintaindeksin 1985=100 painorakenne perustuu valtion ja kuntien vuosien 1988 ja 1987 menorakenteeseen. Uuden JMHI:n 1995=100 painorakenne perustuu taas vuosien 1994 ja 1995 menorakenteeseen. Tämä selittää osan indeksien kehityseroista. Ehkä merkittävin rakenne- ja samalla myös mittausmenetelmän muutos, joka vaikuttaa indeksien erilaiseen kehitykseen, on korkotekijän mukaantulo uuteen indeksiin. Vanhassa indeksissä nimelliskoron muutos ei vaikuttanut julkisten

menojen hintaindeksiin laisinkaan. 1980-luvun lopulla valtion ja kuntien lainakanta oli oleellisesti pienempi kuin nykyään.

Toinen suuri muutos on sosiaalivakuutusmaksujen tarkempi mitaus ja niiden suurempi painosuus uudessa indeksissä. Valtiontalouden indeksissä 1985=100 sosiaalivakuutusmaksuja ei ollut mukana laisinkaan.

Vanhojen indeksien ketjutus ja indeksien julkaisu

Tilastokeskus tuottaa edelleen valtiontalouden ja kunnallistalouden kokonaisindeksit perusvuodeltaan 1977=100 sekä 1985=100. Tämän lisäksi vuoden 1985=100 indekseistä tuotetaan jatkossa sarjoja myös tarkemmalla tasolla. Nämä vanhat indeksit kehittyvät vuoden 1996 toisen neljänneksen jälkeen samalla tavalla kuin JMHI:n 1995=100 indeksit.

Julkisten menojen hintaindeksit julkaistaan noin kaksi kuukautta ko. neljänneksen päätyttyä.

Indeksien käyttö

Julkisten menojen hintaindeksiä käytetään pääasiassa valtion ja kuntien menojen reaalikehityksen tai volyymikehityksen deflatoinnissa. Toisin sanoen menojen nimelliskehityksestä poistetaan oman toimialan palkka-, hinta- ja kustannuskehitys. Deflaatiokäytössä indeksi on huomattavasti parempi kuin usein käytetyt kuluttaja-, tukku- tai rakennuskustannusindeksi. Uusi indeksi antaa entistä paremmat mahdollisuudet selvittää myös hallinnonaloittaisten /tehtävääalueittaisten tai menolajikohtaisten menojen reaalikehitys.

Indeksin avulla voidaan esimerkiksi oman kunnan menojen kehitystä verrata koko kuntatalouden tai oman kuntaryhmän hintakehitykseen.

Lisätietoja Ilkka Lehtinen (09) 1734 3478

MAATALOUDEN TUOTTAJAHINNAT LASKENEET – KUSTANNUKSET NOUSSEET

Maatalouden hintakehitystä seurataan Tilastokeskuksessa laskemalla Maatalouden tuottajahintaindeksiä ja Maatalouden tuotantopanosten hintaindeksiä. Indeksit lasketaan samojen perusteiden mukaan kaikissa EU:n jäsenmaissa kunkin maan tyypillistä tuotantoa huomioiden ja painottaen. Eurostat laatii ja julkaisee vertailuja neljänneksittäin hintaindeksistä eri jäsenmaiden välillä ja EUR 15 tasolla. Eurostatin deflatoidut indeksit mahdollistavat myös reaalisien hintakehityksen seuraamisen.

Tilastoinnissa muutos

Tämän vuoden alusta tuottajahintojen tilastoinnissa tapahtui merkittävä muutos. Siian-, naudan-, lampaan ja siipikarjanlihan sekä kananmunien hintatuki muuttui eläinyksikkökohtaiseksi tueksi EU:n ohjeiden mukaisesti. EU- ja kansalliset hintatuet ovat vuosittain alenevia tukia, jotka tulee sisällyttää EU:n ohjeiden mukaisesti maataloustuotteiden tuottajahintoihin tuottajahintaindeksiä laskettaessa. Alenevat tuet ja vuoden vaihteessa tapahtunut tilastoinnin muutos, hintatukien muuttuessa eläinyksikkökohtaisiksi tuiksi, vaikeuttavat hintavertailua. Tämän johdosta Tilastokeskuksessa on laadittu Maatalouden tuottajahintaindeksi, josta on "puhdistettu" pois hintatuet. Puhdistettu hintaindeksi kuvaa täten paremmin maataloustuotteiden hintamuutosta. Maatalouden tuottajahintaindeksi on takautuvasti puhdistettu hintatuista vuoteen 1990 saakka. Tuettomassa tuottajahintaindeksissä on käytetty samoja tuotepainoja kuin tuellisessakin indeksissä, ainoastaan hintasarjat ja perushinnat ovat muutettu. Hintatuen poistuminen lihoilta ja kananmunilta näkyy tuottajahintaindeksissä kokonaistasolla keskimäärin 9,2 prosentin pudotuksena joulukuusta 1995 tammi-

kuulle 1996. Tuettomat hinnat laskevat vastaavana aikana keskimäärin 0,2 prosenttia.

Maatalouden tuottajahinnoissa on havaittavissa tasaantumista ensimmäisen EU:n jäsenyyvuoden sekoitettua markkinat. Tuottajahinnat ovat olleet vuosittain alempia toisella ja kolmannella neljänneksellä. Selvimmin kausivaihtelut näkyvät maidolla, vihanneksilla ja viljoilla. EU:n myötä hallinnolliset tekijät vaikuttavat myös hintojen kausivaihteluun. Interventiovarastojen aukeneminen hintaportaineen vaikuttaa erityisesti viljojen hintaan.

Tuottajahinnat laskeneet

Maatalouden tuottajahinnat ovat laskeneet keskimäärin viime vuoden kolmannelta neljänneksestä tämän vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna 12,7 prosenttia ja tuettomat hinnat 2,4 prosenttia. Tä-

män vuoden toisesta neljänneestä tuottajahinnat ovat nousseet keskimäärin 3,3 prosenttia ja tuettomat hinnat 4,2 prosenttia. Hintojen nousu johtuu osittain kausivaihdoksesta. Kolmannella neljänneksellä hintatuet alenivat, mikä osin selittää tuettomien hintojen suhteellisesti suuremman hintojen nousun.

Kustannukset nousseet

Vuoden 1995 tammikuussa maatalouden tuottajahinnat romahtivat keskimäärin 20,9 prosenttia. Eniten hintojen laskua tapahtui viljoilla eli noin 55 prosenttia. Ensimmäisen jäsenyyvuoden aikana tammikuusta joulukuuhun tuottajahinnat laskevat edelleen keskimäärin 9,2 prosenttia. Vastaavana vertailuajankohtana tuotantopanosten hinnat laskevat keskimäärin 1,8 prosenttia. Tammikuussa 1995 liikevaihtoveron poistuminen tuotantopanosten hintakäsitteestä alensi koneiden ja

MAATALOUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSIN KEHITYS NELJÄNNEKSITTÄIN (1990=100)

	Indeksi					% -muutos	
	3/95	4/95	1/96	2/96	3/96	3/95-3/96	2/96-3/96
Yhteensä	69,9	69,3	61,9	59,1	61	-12,7	3,3
Kasvinviljelytuotteet	60,8	54,7	55,7	57,5	56,5	-6,9	-1,7
Vilja	39,2	39,5	40,7	41,5	40,1	2,2	-3,4
Kotieläintuotteet	73,8	75,6	64,5	59,7	62,9	-14,7	5,4
Eläimet (liha)	62,2	59,8	43,1	43,1	43,5	-30,2	0,9
Maito	87,7	93,2	87,5	77,7	83,8	-4,3	7,9
Kananmunat	44,5	49,5	35,6	36,3	37,1	-16,7	2,1
Maatalouden tueton tuottajahintaindeksi							
Yhteensä	57,6	58	57,1	54	56,3	-2,4	4,2
Kasvinviljelytuotteet	58,3	51,4	52,4	54,1	53,3	-8,6	-1,5
Vilja	35,6	35,8	37	37,9	36,6	2,9	-3,3
Kotieläintuotteet	57,4	60,8	59,1	53,9	57,6	0,3	6,7
Eläimet(liha)	48,7	47,3	46,5	46,4	46,7	-4,1	0,7
Maito	68,4	76,2	72,1	61,6	68,6	0,4	11,3
Kananmunat	28,7	35,1	45,6	46,5	47,5	65,3	2,1

MAATALOUDEN TUOTANTOPANOSTEN HINTAINDEKSIN KEHITYS NELJÄNNEKSITTÄIN (1990=100)

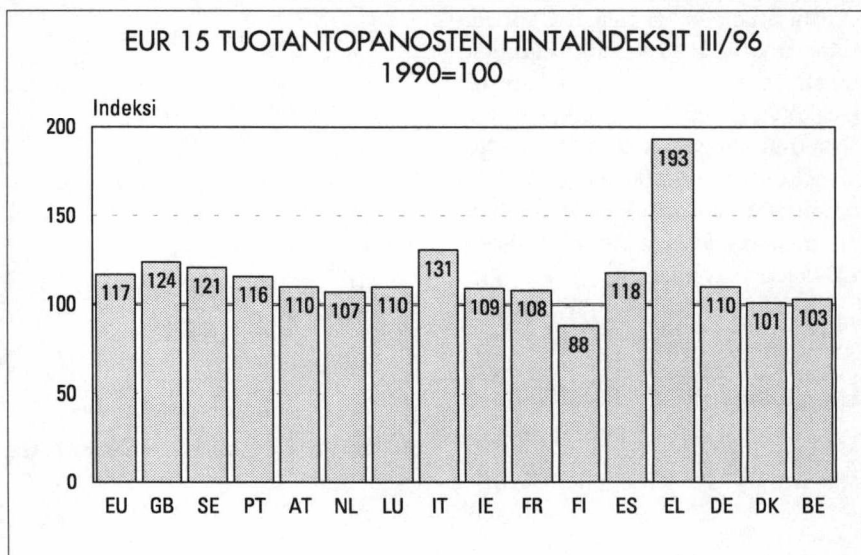
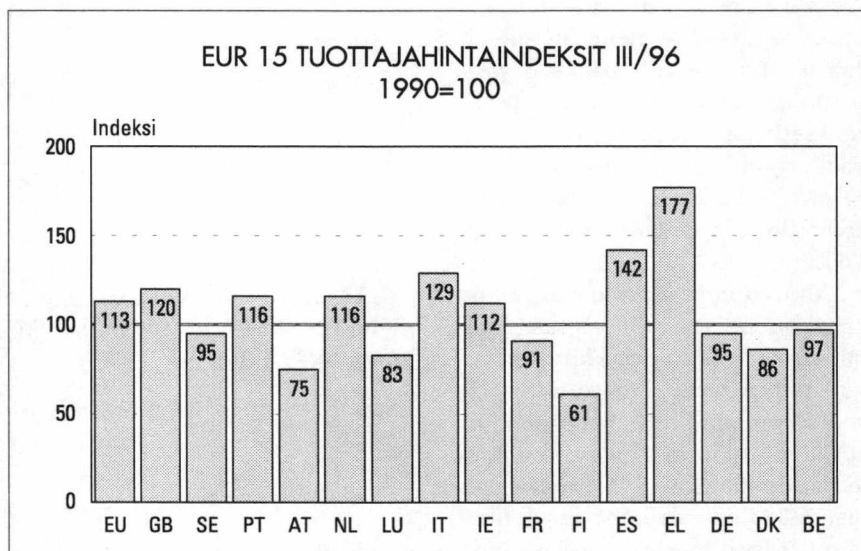
	1995				1996			3/95-3/96	2/96-3/96
	1/95	2/95	3/95	4/95	1/96	2/96	3/96		
	87,3	87,2	86,2	85,7	87,3	88,3	87,6	1,7	-0,8
TARVIKKEET JA PALVELUT	84,5	84,5	83,1	82,3	84,5	85,8	85,1	2,3	-0,8
Siemenet	61,8	64,9	66,5	52,6	57,3	61,1	62,1	-6,5	1,8
Kasvatuseräimet	64,8	68,3	67,6	61,5	61,7	55,1	55,3	-18,2	0,4
Energia	92,4	90,4	89,3	89,7	98,8	99,2	100,0	12,0	0,8
Lannoitteet	97,5	99,0	94,5	95,0	98,0	100,2	91,7	-2,9	-8,5
Kasvinsuojelu	92,5	92,5	92,5	92,5	91,6	92,2	92,5	-0,1	0,3
Rehut	70,9	70,0	68,9	67,7	69,5	71,2	72,9	5,8	2,3
Työkal. ja tarv.	94,0	95,8	96,6	97,7	97,5	99,0	98,6	2,1	-0,4
Koneiden huolto ja korjaus	95,0	95,1	95,4	95,5	94,4	94,6	94,9	-0,5	0,3
Rakennusten korj. ja huolto	93,7	94,1	94,1	93,9	93,1	93,4	94,8	0,8	1,5
Eläinlääkintäpalvelut	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9	110,2	110,2	2,2	0,0
Yleiskulut	90,5	91,2	89,8	89,2	89,4	89,2	89,0	-0,9	-0,2
INVESTOINNIT	93,1	92,9	92,8	93,0	93,5	93,6	93,1	0,3	-0,6
Koneet ja kalust.	93,7	93,6	93,6	94,0	95,1	95,1	94,1	0,5	-1,1
Rakennukset	91,7	91,2	90,7	90,5	89,6	89,9	90,6	-0,1	0,9

laitteiden sekä huoltotyön hintaa 18 prosenttia. Veron poistuminen ei siirtynyt täysimääräisenä tuotantopanosien hintoihin. Tuotantopanosien hinnat nousivat esimerkiksi huollon 0,2 %, rakennusten korjauksen 0,5 %, työkalujen ja tarvikkeiden 4,8 % sekä koneiden ja kaluston osalta 0,5 % vuonna 1995.

Viime vuoden kolmannelta neljänneksestä tämän vuoden vastaavaan ajankohtaan tuotantopanosien hinnat ovat nousseet keskimäärin 1,7 prosenttia. Eniten kustannuksia on nostanut energian kallistuminen 12 prosentilla ja rehujen 5,8 prosentilla. Kasvatuseräinten hinnat ovat laskeneet 18,2 prosenttia.

Tämän vuoden toisesta neljänneksestä kolmanteen neljännekseen tuotantopanosien hinnat ovat laskeneet 0,8 prosenttia. Tuotantopanosien hintojen lasku johtuu suurimmaksi osaksi kausihinnoittelusta. Syksyllä uuden satovuoden alussa hintaporras on alimmillaan. Eniten ovat laskeneet lannoitteiden hinnat 8,5 prosenttia. Rehujen hinnat ovat nousseet 2,3 prosenttia.

Lähde Maatalouden tuottajahintaindeksi, Maatalouden tuotantopanosien hintaindeksi, Eurostat
Lisätietoja Pentti Wanhatalo (09) 1734 3466

ALKUVUONNA 51 TYÖTAISTELUA

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 1996 tammi-kesäkuussa käytiin Suomessa 51 työtaistelua. 35 näistä oli tammi-maaliskuussa ja 16 huhti-kesäkuussa. Edellisenä vuonna vastaavina ajankohtina työtaisteluja oli enemmän, 42 ensimmäisellä neljänneksellä ja 27 toisella neljänneksellä. Työtaisteluihin osallistuneita työntekijöitä oli tammi-maaliskuussa runsaat 17 000 ja toisella neljänneksellä 13 500. Viime vuoden ensimmäisellä neljänneksellä työtaisteluihin osallistui peräti 80 000 työntekijää, mutta toisella neljänneksellä osallistujia oli vain runsaat 6 000. Työtaistelussa menetettiin melko vähän työpäiviä, koska työnseisaukset koskivat lähes poikkeuksetta paikallisia yritysten sisäisiä työriitoja. Ensimmäisellä neljänneksellä työtaistelussa menetettiin noin 9 000 työpäivää ja toisella vain 3 600.

Alkuvuonna järjestettiin kolme valtakunnallista työtaistelua. Helmikuussa osuuspankkiryhmässä järjestettiin puoli päivää kestänyt ja noin kymmentä tuhatta työntekijää koskenut työnseisaus irtisanomisten vastustamiseksi. Maaliskuussa ylemmät toimihenkilöt vastustivat uutta työaikalakia neljän tunnin työnseisauksella. Pääsiäisen jälkeen Alkon myyjät ja siivoojat puolestaan järjestivät yhden päivän mielenosoituslakon perustellen sitä Alkon terveyspolitiikan ja liiketoiminta-ajattelun sekoittumisella keskenään. Työtuomioistuimen mukaan työtaistelun taustalla oli kuitenkin huoli työpaikkojen säilymisestä.

Lisätietoja Harri Nummila (09) 1734 3235

TYÖTAISTELUT, NIIHIN OSALLISTUNEET TYÖNTEKIJÄT SEKÄ MENETETYT TYÖPÄIVÄT VUOSINA 1985 - II/1996

Vuosi	Työtaistelua	Työntekijöitä		Menetettyjä työpäiviä		
		Lukumäärä	Työtaistelua kohden	Prosenttia työllisistä	Lukumäärä	Työtaisteluihin osall. kohden
1985	848	171 350	202	7,0	174 399	1,0
1986	1 225	602 730	492	24,8	2 787 600	4,6
1987	802	99 290	124	4,1	130 890	1,3
1988	1 353	244 070	180	10,0	179 820	0,7
1989	629	158 480	252	6,4	204 210	1,3
1990	455	244 760	538	9,9	935 150	3,8
1991	284	166 770	587	7,1	458 340	2,7
1992	168	103 510	616	4,8	76 090	0,7
1993	124	22 920	185	1,1	17 040	0,7
1994	171	70 540	413	3,5	525 700	7,5
1995	112	127 039	1 134	6,3	869 422	6,8
I	42	79 934	1 903	3,9	703 499	8,8
II	27	6 340	235	0,3	141 943	22,4
III	21	6 267	298	0,3	6 034	1,0
IV	22	34 498	1 568	1,7	17 946	0,5
1996						
I	35	17 427	498	0,8	9 288	0,5
II	16	13 496	844	0,6	3 633	0,3

TYÖTAISTELUT, NIIHIN OSALLISTUNEET TYÖNTEKIJÄT SEKÄ MENETYKSET TYÖPÄIVINÄ JA BRUTTOPALKKONA TAMMI-KESÄKUUSSA 1996

Toimiala	Työtaistelut	Osallistuneita	Menetettyjä työpäiviä	Menetykset bruttopalkkoina (1000 mk)
A Maa-, riista- ja metsätalous	1	55	55	25
D Teollisuus	29	6 016	3 722	2 076
170 Tekstiilien valmistus	2	54	27	8
211 Massan, paperin ja kartongin valmistus	-	45	23	18
242-247 Kemiallisten tuotteiden valmistus	1	580	290	208
260 Ei-metallisten mineraalituott. valmistus	4	282	309	143
270 Perusmetallien valmistus	13	2 948	1 234	731
280 Metallituotteiden valmistus	3	317	257	227
290 Koneiden ja laitteiden valmistus	5	1 217	1 005	474
310 Muu sähkökoneiden ja -laitteiden valmistus	1	161	94	43
351 Laivojen ja veneiden valmistus	7	2 340	2 481	1 151
E Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	-	354	177	115
G Tukku- ja vähittäiskauppa	1	700	613	250
I Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	5	661	610	290
J Rahoitustoiminta	7	20 598	5 530	2 525
K Kiinteistö-, vuokraus ja tutkimuspalvelut	-	491	136	91
O Muut yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelut	-	60	30	26
Yhteensä	51	30 923	12 922	6 346

INDEKSITÄULUKKO

	III/1996	Vuosi muutos %
● Ansiotasoindeksi 1990 = 100*	120,6	3,3
Tuntipalkkaiset	118,8	2,8
Kuukausipalkkaiset	121,2	3,5
Teollisuus	126,8	3,0
● Työntekijät	126,8	3,0
● Toimihenkilöt	126,9	2,9
Talonrakennustyöntekijät	103,8	2,9
Tukku- ja vähittäiskauppa	123,1	4,1
Kuljetus	122,6	3,6
Rahoitus	128,3	3,9
Kunta	121,1	3,3
Tuntipalkkaiset	116,2	2,8
Kuukausipalkkaiset	121,4	3,3
Valtio	114,4	3,3
Tuntipalkkaiset	118,2	2,0
Kuukausipalkkaiset	114,1	3,4
Yksityinen sektori	121,3	3,2
Tuntipalkkaiset	119,0	3,0
Kuukausipalkkaiset	122,8	3,5
● Realiainsioindeksi 1990 = 100*	107,0	2,9
● Asuntojen hintaindeksi 1983 = 100	151,3	8,2
Pääkaupunkiseutu	141,0	11,1
Helsinki	143,3	12,3
Muu Suomi	157,8	7,3
Tampere	157,9	7,0
Oulu	159,5	7,5

	Lokakuu 1996	Vuosi muutos %
● Kuluttajahintaindeksi 1990 = 100	113,0	0,7
Ravinto	92,1	-1,1
Asuminen, lämpö ja valo	101,8	1,0
Liikenne	126,6	0,9
Vapaa-aika, virkistys ja koulutus	119,5	1,3
● Elinkustannusindeksi 1951:10 = 100	1 402	0,7
● Maatalouden tuotantopanosten hintaindeksi 1990=100	88,7	3,7
● Tukkuhintaindeksi 1990 = 100	111,1	1,2
DA Elintarvikkeet	99,3	1,8
232 Oljytuotteet	153,4	21,4
27 Perusmetallit	111,1	-11,4
DK Koneet ja laitteet	124,7	4,2
DL Sähköiset tuotteet ja optiset laitteet	100,1	-3,4
DM Kulkuneuvot	129,9	1,7
E Sähkö	125,6	2,9
● Vientihintaindeksi 1990 = 100	118,0	-3,7
DD Puutavara ja puutuotteet	101,1	-6,0
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	118,4	-10,4
27 Perusmetallit	105,9	-16,7
28 Metallituotteet	124,3	2,5
DK Koneet ja laitteet	134,3	3,9
DL Sähkötekniset tuotteet ja optiset laitteet	103,3	-0,4
● Tuontihintaindeksi 1990 = 100	122,3	3,3
27 Perusmetallit	119,7	-9,1
DK Koneet ja laitteet	136,5	5,5
DL Sähkötekniset tuotteet ja optiset laitteet	107,4	-3,3
DM Kulkuneuvot	138,6	3,7
● Teollisuuden tuottajahintaindeksi 1990 = 100	110,2	-1,7
● Kotimarkkinoiden perushintaindeksi 1990 = 100	106,4	0,5
● Rakennuskustannusindeksi 1995 = 100	99,3	-0,8
Työpanokset	101,2	0,8
Tarvikepanokset	99,7	-0,3
● Maarakennuskustannusindeksi 1990 = 100	104,6	0,8
● Metsäalan konekustannusindeksi 1990 = 100	123,3	1,2
● Maarakennusalan konekustannusindeksi 1990 = 100	111,1	1,6
● Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi 1990 = 100	111,4	2,2
● Linja-autoliikenteen kustannusindeksi 1990 = 100	114,1	2,4

* Ennakkotieto

Postitus
2 lk kirje

PMM
sopimus
00022/1

SVT *Suomen Virallinen Tilasto*

TIEDUSTELUT

Ilkka Hemmilä/Palkat
Arja Kinnunen/Hinnat
(09) 17 341

MYYNTI

Tilastokeskus/Myyntipalvelu
PL 3B
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
fax (09) 1734 2474

FÖRSÄLJNING

Statistikcentralen/Försäljningstjänsten
PB 3 B
00022 Statistikcentralen
tel. (09) 1734 2011
fax (09) 1734 2474

ORDERS

Statistics Finland/Sales Services
P.O.Box 3B
FIN-00022 Statistics Finland
Finland
Tel + 358-0-1734 2011
Fax +358-0-1734 2474

KÄYNTIOSOITE

Työpajakatu 13
00580 HELSINKI

ISSN 0784-8374/Palkat
ISSN 0789-2462/Hinnat